

Regeringens proposition

1977/78: 162

**om godkännande av Europarådets konvention om migrerande
arbetstagares rättsställning;**

beslutad den 16 mars 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits
i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ROLF WIRTÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den av Europarådets
ministerkommitté år 1977 antagna konventionen om migrerande arbets-
tagares rättsställning. Konventionen reglerar utländska arbetares och
deras familjemedlemmars rättigheter med avseende på bl. a. inresa,
arbetstillstånd, uppehållstillstånd, familjeåterförening, information, bo-
stads- och arbetsförhållanden, skatter, social trygghet, socialvård, sjuk-
vård, hälsovård, utbildning, rättsskydd och rättshjälp. Konventionen
undertecknades av Sverige den 24 november 1977.

Utdrag

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL

vid regeringssammanträde
1978-03-16

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ullsten, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Wirtén

Föredragande: statsrådet Wirtén.

Proposition om godkännande av Europarådets konvention om migrerande arbetstagares rättsställning

---

1 Inledning

Efter beslut av Europarådets ministerkommitté inleddes år 1966 ett arbete inom Europarådet i syfte att upprätta en europeisk konvention om migrerande arbetstagares rättsställning. Förhandlingarna om konventionens utformning slutfördes våren 1977, och den 24 november 1977 öppnades konventionen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Åtta medlemsstater undertecknade därvid konventionen, nämligen Sverige, Förbundsrepubliken Tyskland, Grekland, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien och Turkiet. Senare har också Belgien undertecknat konventionen.

I syfte att få underlag för en bedömning av om konventionen i sin helhet kan ratificeras av Sverige eller om möjligheterna till förbehåll i något hänseende bör utnyttjas, har konventionstexten remitterats. Yttrandet över konventionen har avgivits av domstolsverket, socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, riksskatteverket (RSV), skolöverstyrelsen (SÖ), generaltullstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), arbetarskyddsstyrelsen, statens invandrarverk (SIV), bostadsstyrelsen, riksbanken, ILO-kommittén, utlänningslagkommittén, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Spanska föreningen.

Konventionstexten bör på engelska och svenska fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

2 Konventionens huvudsakliga innehåll

Konventionen omfattar en inledning samt sex kapitel. Kapitel I innehåller definitioner. Kapitel II reglerar frågor rörande rekrytering och inresa. Kapitel III innehåller regler beträffande arbets- och uppehållstillstånd samt föreskriver bl. a. vilka rättigheter och möjligheter den utländske arbetaren och hans familjemedlemmar skall erbjudas i olika avseenden under vistelsen i mottagarstaten. Kapitel IV tar upp frågor rörande återvändandet till ursprungsstaten. Kapitel V tar upp tillämpningsfrågor och kapitel VI frågor om ratifikation och ratifikationsförbehåll m. m.

I konventionens inledning framhålls att migrerande arbetstagare som är medborgare i Europarådets medlemsstater så långt möjligt skall tillförsäkras en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som tillkommer mottagarstatens egna medborgare med avseende på allt som hänför sig till levnads- och arbetsvillkor. Vidare framgår bl. a. att stater som undertecknar konventionen har beslutat sig för att underlätta migrerande arbetstagares och deras familjemedlemmars sociala framåtskridande.

Med migrerande arbetstagare avses i konventionen medborgare i fördragsslutande stat som av annan fördragsslutande stat bemyndigats att vistas på dess territorium för att där inneha avlönat arbete. Konventionen skall inte tillämpas på gränsgångare, fria yrkesutövare m. fl., sjöfolk, praktikanter, säsongarbetare eller arbetstagare som utför arbete för företag med huvudkontor i annan fördragsslutande stat (art. 1).

Rekrytering av sådana arbetstagare som konventionen avser skall i allmänhet ske genom myndigheternas medverkan. Administrativa kostnader i samband med rekrytering, introduktion och arbetsplacering av migrerande arbetstagare skall i de fall då en officiell myndighet svarar för denna verksamhet inte betalas av den enskilde arbetstagaren (art. 2).

Rekryteringen kan föregås av läkarundersökning och yrkestest, men kostnaderna härför skall inte drabba den enskilde arbetstagaren (art. 3).

Varje fördragsslutande part skall tillförsäkra migrerande arbetstagare rätt till utresa från det land i vilket han är medborgare och rätt till inresa i det land där han skall anställas sedan han fått tillstånd härtill. Handlingar som är nödvändiga för in- och utvandring skall utfärdas kostnadsfritt inom kortast möjliga tid eller för ett belopp som inte får överstiga den administrativa kostnaden (art. 4).

Den arbetstagare som har fått anställning genom den officiella arbetsförmedlingens försorg skall före avresan erhålla anställningsavtalet eller anställningserbjudandet på åtminstone ett språk som används inom ursprungsstaten och ett språk som används inom mottagarstaten (art. 5).

Arbetstagaren skall också före avresan få information om bl. a. möj-

ligheten till familjeåterförening, arbets- och bostadsförhållanden, löner, skatter och kulturella förhållanden i mottagarstaten. Fördragsslutande stat skall vidta lämpliga åtgärder för att förhindra vilseledande propaganda om ut- och invandring (art. 6).

I fråga om officiell kollektiv rekrytering skall kostnaden för resan till den mottagande staten aldrig bäras av arbetstagaren. Resor genom andra stater som arbetstagaren och hans familj gör när de är på väg till mottagarstaten skall underlättas. De skall beviljas befrielse från införselavgifter och införselskatter vid såväl inresan i mottagarstaten som vid återfärden till ursprungsstaten för personliga tillhörigheter, lösegendom och verktyg som är nödvändiga för yrkesutövandet (art. 7).

Arbetsstillstånd som utfärdas för första gången får inte binda arbetstagaren vid samma arbetsgivare eller samma plats för längre tid än ett år. Förnyelse av arbetsstillstånd bör som regel ske för en tid av minst ett år (art. 8).

Uppehållstillståndet bör i regel utfärdas för en tid som är minst lika lång som den period som arbetsstillståndet omfattar. När uppehållstillstånd förnyas bör det gälla i minst ett år. Om en migrerande arbetstagare till följd av sjukdom, olyckshändelse eller ofrivillig arbetslöshet inte längre är anställd skall han tillåtas stanna i mottagarstaten i minst fem månader. Ingen fördragsslutande stat skall dock vara tvungen att tillåta en migrerande arbetstagare att kvarstanna under en period som är längre än tiden för utbetalning av arbetslöshetsunderstöd. Uppehållstillståndet kan under vissa angivna omständigheter dras in. Därvid skall dock arbetstagaren ha rätt att besvära sig hos vederbörande myndighet (art. 9).

Vid ankomsten till mottagarstaten skall migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar få adekvat information, råd och bistånd från myndigheterna för att bosättningen och anpassningen skall underlättas. De skall också ha rätt till till fri religionsutövning (art. 10).

Migrerande arbetstagares ställning skall inte utgöra hinder för indrivning av fordringar som avser underhåll i ursprungsstaten av person som de har skyldighet att underhålla. Varje fördragsslutande part skall vidtaga de åtgärder som är nödvändiga för indrivningen (art. 11).

Make eller maka till migrerande arbetstagare samt dennes ogifta minderåriga barn skall ha rätt att förena sig med den migrerande arbetstagaren under förutsättning att denne för sin familj disponerar en lämplig bostad. Varje fördragsslutande stat kan emellertid göra rätten till familjeåterförening beroende av en väntetid på högst tolv månader. Varje stat kan vidare genom en förklaring till Europarådets generalsekreterare göra rätten till familjeåterförening beroende av att arbetstagaren har tillgångar som räcker till för familjens behov. Varje stat kan också genom förklaring till Europarådets generalsekreterare tillfälligt göra undantag från rätten till familjeåterförening för en eller

flera delar av sitt territorium. I deklarationen skall anges de särskilda skäl som med hänsyn till mottagningskapaciteten åberopas för sådan åtgärd (art. 12).

Vad gäller tillgång till bostad samt hyror skall migrerande arbetstagare få en behandling som inte är mindre fördelaktig än den som mottagarstatens egna medborgare åtnjuter. Vissa angivna åtgärder skall vidtas i detta syfte (art. 13).

Migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar skall också på samma villkor som mottagarstatens medborgare ha rätt till allmän utbildning och yrkesutbildning och skall ha rätt till högre utbildning. Mottagarstaten skall också underlätta undervisningen i det landets språk. Barn till migrerande arbetstagare bör vad gäller stipendier få samma möjligheter som statens egna medborgare. Arbetstagarens tidigare förvärvade kunskaper och färdigheter skall godtas i enlighet med gällande bilaterala eller multilaterala avtal. Yrkesutbildningen skall i största möjliga utsträckning anpassas med tanke på migrerande arbetstagares eventuella återvändande till ursprungslandet (art. 14).

Berörda fördragsslutande stater skall i samråd vidta åtgärder i syfte att ordna undervisning i de migrerande arbetstagarnas modersmål för deras barn, bl. a. för att underlätta deras återvändande till ursprungsstaten (art. 15).

Vad gäller arbetsförhållanden skall migrerande arbetstagare åtnjuta en behandling som inte är mindre förmånlig än den som tillkommer inhemska arbetstagare. Möjlighet föreligger inte att genom individuellt avtal göra undantag från principen om likabehandling (art. 16).

Varje fördragsslutande stat skall tillåta överföring av löner och besparingar i den utsträckning som arbetstagaren önskar. Överföring skall också tillåtas av medel som migrerande arbetstagare är skyldiga att erlægga i underhåll liksom av fordringar som kvarstår vid avresan från mottagarstaten (art. 17).

Migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar skall få samma behandling som de egna medborgarna vad gäller social trygghet, med förbehåll för de villkor som kan ha uppställts i nationell lagstiftning och bilaterala eller multilaterala avtal. Genom bilaterala och multilaterala avtal skall också eftersträvas garantier för att migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar skall få bevara sociala rättigheter som håller på att förvärras liksom redan förvärvade rättigheter. Garantierna skall också gälla tillhandahållandet av förmåner utomlands (art. 18).

Migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar skall beviljas social och medicinsk hjälp i samma utsträckning som de egna medborgarna i enlighet med de åtaganden staten gjort i andra internationella avtal (art. 19).

Migrerande arbetstagare skall ha samma rättigheter och skydd som

inhemska arbetstagare vad gäller förebyggande av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Hänsyn skall därvid tas till deras särskilda situation. Vid olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom skall migrerande arbetstagare beredas rehabilitering i samma utsträckning som inhemska arbetstagare (art. 20).

De migrerande arbetstagarnas arbetsförhållanden skall övervakas på samma sätt som är fallet beträffande inhemska arbetstagare (art. 21).

Åtgärder skall vidtas för att lämna hjälp och bistånd som krävs för transport till ursprungsstaten av kvarlevor efter migrerande arbetstagare som avlidit till följd av olycksfall i arbetet (art. 22).

Migrerande arbetare skall inte behöva betala högre avgifter, skatter eller bidrag av annat slag än landets egna medborgare under samma omständigheter. Avtal skall slutas för undvikande av dubbelbeskattning av migrerande arbetares inkomster (art. 23).

Vid uppsägning skall migrerande arbetstagare ges en behandling som inte är mindre förmånlig än den som ges inhemska arbetstagare (art. 24).

Om en migrerande arbetstagare förlorar sitt arbete på grund av t. ex. arbetslöshet eller långvarig sjukdom skall berörda myndigheter i motagarstaten underlätta hans nyanställning, bl. a. genom vidareutbildning och yrkesåteranpassning (art. 25).

Migrerande arbetstagare skall garanteras en behandling som inte är mindre förmånlig än vad som gäller för egna medborgare med avseende på rätt att föra talan inför domstol och besvärsmått inför motagarstatens rättsliga och administrativa myndigheter. Rättshjälp skall ges under samma förutsättningar som gäller för egna medborgare. Vid civil rättegång eller brottmålsrättegång skall migrerande arbetstagare få hjälp av tolk då de inte förstår eller talar det språk som används i rätten (art. 26).

Migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar skall ha rätt att på samma villkor som inhemska arbetstagare anlita arbetsförmedlingen (art. 27).

Migrerande arbetstagare skall ha rätt att organisera sig för att ta tillvara sina ekonomiska och sociala intressen under samma förutsättningar som statens egna medborgare (art. 28).

Möjligheter skall beredas migrerande arbetstagare att under samma förutsättningar som inhemska arbetstagare få ta del av företagets angelägenheter (art. 29).

Migrerande arbetstagare och deras familjer bör få bistånd vid sitt slutgiltiga hemvändande till ursprungsstaten. För att migrerande arbetstagare före återresan skall få kännedom om möjligheterna att åter bosätta sig i ursprungslandet skall information tillhandahållas om sysselsättningsmöjligheter i ursprungsstaten, finansiellt stöd för återanpassning, bevarande av i utlandet förvärvade rättigheter till social trygghet,

bostadsanskaffning, erkännande av i utlandet förvärvade yrkeskvalifikationer samt erkännande av erhållen utbildning i syfte att möjliggöra migrerande arbetstagares barns inträde i skolor utan nedflyttning i lägre klass (art. 30).

Ingen bestämmelse i konventionen får tolkas så att den berättigar till en behandling som är mindre förmånlig än den som migrerande arbetstagare har rätt till enligt mottagarstatens lagstiftning eller enligt bilaterala och multilaterala avtal som denna stat har ingått (art. 31).

Bestämmelserna i konventionen får inte inverka på bestämmelser i de fördragslutande parternas lagstiftning eller i internationella avtal vilka redan är i kraft eller kan träda i kraft och enligt vilka en förmånligare behandling beviljats eller skulle beviljas personer som skyddas av konventionen (art. 32).

En rådgivande kommitté skall tillsättas för att underlätta eller förbättra förutsättningarna för konventionens tillämpning samt föreslå ändringar i konventionen till Europarådets ministerkommitté. Kommittén skall samlas minst en gång vartannat år (art. 33).

Konventionen skall stå öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall träda i kraft tre månader efter det att minst fem stater har ratificerat eller godkänt konventionen (art. 34).

Varje stat kan i samband med ratifikation av konventionen eller vid senare tidpunkt genom förklaring till Europarådets generalsekreterare utsträcka konventionens tillämpning till alla eller något av de områden för vars internationella förbindelser staten svarar (art. 35).

Varje stat kan i samband med ratifikation eller godkännande göra förbehåll som kan avse högst nio artiklar i kapitlen II—IV. Förbehållen får dock inte avse artiklarna 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25, 26 (art. 36).

Art. 37 och 38 innehåller bestämmelser om uppsägning av konventionen och om underrättelser i samband med konventionen.

3 Remissyttrandena

Remissinstanserna tillstyrker att konventionen ratificeras av Sverige.

Flera instanser framhåller att konventionens bestämmelser har en ambitionsnivå som är betydligt lägre än motsvarande bestämmelser i svensk lagstiftning och att konventionen därför i ringa utsträckning kan komma att påverka utländska arbetares förhållanden i Sverige. En del instanser, bl. a. *SIV* och *LO*, betonar dock att konventionen är värdefull ur ett europeiskt perspektiv eftersom den fastlägger ett rättsligt grundskydd för utländska arbetare. *SIV* framhåller därvid att konventionen om den blir allmänt ratificerad kan leda till att de utländska arbetarnas rättsliga ställning i Europa förstärks. *ILO-kommittén* påpekar att konventionens ambitionsnivå är betydligt lägre än den i *ILO:s* konvention (nr 143) om migrerande arbetstagare av år 1975.

Såväl *AMS* som *SAF* pekar i sina yttranden på att konventionens bestämmelser i vissa avseenden avviker från dem som gäller för det nordiska arbetsförmedlingssamarbetet på grundval av 1954 års överenskommelse om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Beträffande art. 6, som innehåller föreskrifter om information till blivande arbetstagare, framhåller *SAF* att föreskrifter av detta slag kan vara befogade i förhållande till länder med vilka förekommer ett omfattande arbetskraftsutbyte men att de är föga meningsfulla i förhållande till länder varifrån ett mycket litet antal arbetstagare kommer till Sverige.

I fråga om den bestämmelse i art. 9 som föreskriver att migrerande arbetstagare vilkas uppehållstillstånd har indragits skall ha rätt att besvara sig däröver anför *SIV* och *utlänningslagkommittén*, att enligt förslag i prop. 1977/78: 90 kommer ingen besvärsmätt att föreligga om uppehållstillstånd vägras eller om uppehållstillstånd skall upphöra att gälla. Enligt förslaget skall dock beslut om förpassning meddelas samtidigt med avslag på ansökan om uppehållstillstånd och detsamma torde vara fallet om uppehållstillstånd skall upphöra att gälla. Över förpassningsbeslut föreligger besvärsmätt enligt 46 § utlänningslagen. Såväl *SIV* som *utlänningslagkommittén* framhåller att konventionens krav på besvärsmätt därigenom får anses vara uppfyllt.

Beträffande art. 13, som reglerar frågor rörande bostaden, framhåller *bostadsstyrelsen* att artikeln inte innehåller bestämmelser som föranleder ratifikationsförbehåll för svenskt vidkommande. *Svenska kommunförbundet* anser att det med hänsyn till den allmänt sett höga bostadsstandarden i landet är tveksamt om det i Sverige är nödvändigt med särskild kontroll av att invandrarnas boendesituation är tillfredsställande.

Beträffande art. 14, som reglerar frågor rörande utbildning, framhåller *SIV* att de praktiska svårigheterna att jämföra och genom bilaterala och multilaterala överenskommelser godkänna utbildning förvärvad i ursprungsstaten är stora men inte oöverstigligen. *SIV* påpekar även att den arbetsmarknadsutbildning som ges till invandrare i Sverige inte är utformad med särskild hänsyn till invandrarnas eventuella återvändande till ursprungslandet, vilket enligt konventionen skall eftersträvas. Även *SAF* gör detta påpekande.

Art. 17, som innehåller bestämmelser om överföring av sparmedel, kommenteras av *riksbanken*. Man påpekar inledningsvis att enligt art. 36 i konventionen får förbehåll inte ske i fråga om art. 17. Rätten till överföring av sparmedel har dessutom redan inskrivits i art. 19 punkt 9 i den Europeiska sociala stadgan, enligt vilken de fördragsslutande staterna förbinder sig "att inom i lag föreskrivna gränser medgiva utförelse av så stor del av ifrågavarande arbetstagares arbetsförtjänst och besparingar som de själva önskar". Denna bestämmelse i den Euro-

peiska sociala stadgan har ratificerats av Sverige. Riksbanken redogör därefter för gällande svenska valutabestämmelser. Dessa medger överföring av arbetsinkomster. Överföring får dock ske endast till land där arbetstagaren är medborgare.

I fråga om art. 18 om social trygghet framhåller *riksförsäkringsverket*, *SIV* och *LO* att svensk lagstiftning föreskriver krav på svenskt medborgarskap för rätt till folkpension och att Sverige därför kan tvingas undanta art. 18 från ratificering. *SIV* anför i detta sammanhang att de svenska folkpensionsbestämmelserna redan tidigare har utgjort hinder för ratifikation eller nödvändiggjort undantag i samband med ratifikation av internationella överenskommelser rörande det sociala området. I yttrande över invandrarutredningens huvudbetänkande (SOU 1974: 69) ansåg *SIV* att målet bör vara att alla invandragrupper ges ett pensionsskydd som i så hög grad som möjligt följer den nordiska trygghetskonventionen. Detta skulle innebära krav på tre års bosättning omedelbart före ansökan om pension. *SIV* har därefter tagit ställning i frågan i remissyttrande över bl. a. 1975 års ILO-konvention om migrerande arbetstagare. *SIV* framhöll i detta yttrande att stora ansträngningar bör göras för att genom lagändringar och andra åtgärder möjliggöra ratifikation av konventionen. Som påpekades i yttrandet är varje lösning som kräver viss tids bosättning i Sverige endast av utlänningar för rätt till folkpension oförenlig med den konventionen. Detta ställningstagande upprepades i *SIV*:s yttrande över pensionskommitténs betänkande (SOU 1977: 46) Pensionsfrågor m. m. I det remissyttrande som *SIV* nu har lämnat vill verket åter understryka vikten av att folkpensionsbestämmelserna ändras för att undanröja den uppenbara orättvisan att många invandrare utestängs från rätten till folkpension. I annat fall bör enligt *SIV* vid ratifikation undantag göras för art. 18.

ILO-kommittén påpekar i detta sammanhang att motsvarande bestämmelser om social trygghet i vissa ILO-konventioner (nr 97 och 143) visserligen har utgjort ratifikationshinder för Sveriges del, men att Europarådskonventionens bestämmelser inte är lika långtgående som ILO-instrumentens. En fullständig tillämpning av Europarådskonventionens bestämmelser innebär därför heller inte att vägen till ratifikation av någon av de berörda ILO-konventionerna öppnas. Enligt *ILO-kommittén* är Europarådskonventionens bestämmelser om social trygghet så utformade att en svensk anslutning inte torde medföra några tillämpningssvårigheter.

Beträffande art. 23, som reglerar frågan om beskattning av arbetsinkomster, framhåller *RSV* att artikeln motsvaras av bestämmelser intagna i en nyligen antagen modellkonvention för avtal mellan OECD:s medlemsstater för undvikande av dubbelbeskattning av inkomster och förmögenhet. Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om det inom ramen för arbetet inom Europarådet finns behov av att ställa upp

sådana bestämmelser. Svensk skattelagstiftning torde dock enligt RSV inte strida mot art. 23.

4 Föredraganden

Inom Europarådet inleddes i mitten av 1960-talet ett arbete med att upprätta en europeisk konvention om migrerande arbetstagares rättsställning. Syftet var att reglera utländska arbetares och deras familjemedlemmars rättigheter i en rad för dem väsentliga avseenden. Arbetet med konventionen slutfördes våren 1977 och den 24 november 1977 öppnades konventionen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Sverige undertecknade därvid konventionen. Sammanlagt har hittills nio medlemsstater undertecknat konventionen.

Konventionstexten har remissbehandlats. Remissinstanserna tillstyrker att konventionen ratificeras av Sverige. På några få punkter ifrågasätts dock om inte möjligheterna att göra förbehåll bör utnyttjas. Det gäller främst *artikel 18* i konventionen. I den föreskrivs att migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar skall behandlas på samma sätt som anställningslandets egna medborgare i fråga om social trygghet, med förbehåll för de villkor som uppställs i medborgarlandets lagstiftning och i överenskommelser mellan länderna. Riksförsäkringsverket, SIV och LO erinrar i detta sammanhang om att svensk lagstiftning föreskriver krav på svenskt medborgarskap för rätt till folkpension och ifrågasätter därför om inte förbehåll måste göras i fråga om artikel 18. ILO-kommittén anser däremot att konventionens bestämmelser om social trygghet är så utformade att svensk anslutning inte torde medföra några tillämpningssvårigheter.

Efter samråd med chefen för socialdepartementet får jag i denna fråga anföra följande.

Den svenska socialförsäkringen omfattar enligt sin huvudprincip alla som är bosatta i landet oberoende av medborgarskap. Den täcker således också utländska arbetare och deras familjemedlemmar. Ett undantag utgör folkpensioneringen, som i lagstiftningen har förbehållits svenska medborgare. Folkpension utgår oberoende av varje tidigare avgiftsbetalning eller arbetsinsats och de schablonmässiga lagreglerna om folkpension har inte ansetts utan vidare kunna utsträckas till invandrare utan att det skulle leda till sakligt orimliga konsekvenser. I konventioner har därför närmare reglerats på vilka villkor utländska medborgare kan uppnå likställighet med svenskar i fråga om rätt till folkpension.

Lydelsen av artikel 18 i konventionen om migrerande arbetstagares rättsställning visar att man har förutsett att det kan finnas ett sådant behov av reglering av villkoren för att uppnå likställighet med värdlandets medborgare, som jag här för Sveriges del har angett. Där föreskrivs nämligen likställighet under förbehåll för de villkor som har

uppställt i den nationella lagstiftningen och i bilaterala och multilaterala avtal. Jag finner det således inte påkallat att göra förbehåll för artikel 18 i konventionen.

Jag vill tillfoga att en grundläggande konventionsreglering på socialförsäkringsfältet redan finns genom 1953 års provisoriska europeiska överenskommelse (SFS 1955: 563), som gäller för Sverige gentemot flertalet europarådsländer. Mera ingående regler finns i den nordiska konventionen och bilaterala konventioner. Konventionslösningarna går ut på att det ställs upp krav på viss tids bosättning i Sverige som grundförutsättning för rätt till pension. Enligt nyare konventioner öppnas också möjlighet att uppbära folkpension oavsett att personen i fråga har lämnat Sverige. En närmare redovisning för konventionslösningarna har lämnats i prop. 1975/76: 51, som avser en konvention med Österrike men är av principkaraktär. På grundval av de principlösningar som kommit till uttryck i konventionen med Österrike och därefter i en konvention med Förbundsrepubliken Tyskland genomförs nu förhandlingar med ett stort antal kontinentala länder om ingående av bilaterala konventioner eller revision av tidigare ingångna sådana. I förhandlingarna behandlas alla sådana frågor som nämns i artikel 18 i förevarande konvention.

I *artikel 23* regleras frågan om beskattning av utländska arbetstagares arbetsinkomster. Efter samråd med chefen för budgetdepartementet får jag anföra följande. Artikeln innehåller bestämmelser som normalt förbehålls dubbelbeskattningsavtal. Svenska dubbelbeskattningsavtal innehåller reglmässigt en generell bestämmelse om icke-diskriminering på grund av nationalitet. Sverige har dubbelbeskattningsavtal med flertalet av Europarådets medlemsstater. I förhållande till de medlemsstater med vilka Sverige ej har sådant avtal kan artikeln sägas innebära bl. a. en förpliktelse att medge avdrag vid beskattningen som inte motsvaras av ett sådant åtagande av den andra staten. Denna omständighet är emellertid inte av sådan beskaffenhet att den kräver ett förbehåll beträffande artikel 23. Inte heller i övrigt finns anledning att göra förbehåll beträffande särskilda artiklar i konventionen. Jag vill slutligen framhålla att bestämmelserna i *artikel 6* om skyldighet att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra vilseledande propaganda om ut- och invandring enligt min mening inte kan anses innefatta förpliktelser som föranleder ändring i gällande lagstiftning.

Sammanfattningsvis finner jag alltså att Sverige kan tillträda Europarådets konvention om migrerande arbetares rättsställning utan att utnyttja de möjligheter till förbehåll beträffande vissa av konventionens artiklar som medges enligt artikel 36 i konventionen. Effekten av en svensk ratifikation torde vara av begränsad praktisk betydelse för invandrarna i Sverige, men i ett internationellt perspektiv är det av stor betydelse att konventionen ratificeras, eftersom den kan bli ett verksamt instrument för att förbättra invandrarnas ställning i Europa.

Texten till konventionen bör överlämnas till SIV i dess egenskap av samordnande myndighet vad gäller åtgärder för att främja invandrades och språkliga minoriteters sociala och kulturella situation i Sverige.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att godkänna Europarådets konvention om migrerande arbetstagares rättsställning.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

European Convention on The Legal Status of Migrant Workers

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its Members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage and facilitating their economic and social progress while respecting human rights and fundamental freedoms;

Considering that the legal status of migrant workers who are nationals of Council of Europe member States should be regulated so as to ensure that as far as possible they are treated no less favourably than workers who are nationals of the receiving State in all aspects of living and working conditions;

Being resolved to facilitate the social advancement of migrant workers and members of their families;

Affirming that the rights and privileges which they grant to each other's nationals are conceded by virtue of the close association uniting the member States of the Council of Europe by means of its Statute,

Have agreed as follows:

CHAPTER I

Article 1

Definition

1. For the purpose of this Convention, the term "migrant worker" shall mean a national of a Contracting Party who has been authorised by another Contracting Party to reside in its territory in order to take up paid employment.

2. This Convention shall not apply to:

- a. frontier workers;
- b. artists, other entertainers and sports-

Europeisk konvention om migrerande arbetstagares rättsställning

Signatärstaterna, medlemmar av Europarådet,

som anser att Europarådets syfte är att uppnå en fastare enhet mellan dess medlemmar för att bevara och förverkliga de ideal och principer som utgör deras gemensamma arv samt att underlätta deras ekonomiska och sociala framåtskridande allt under iakttagande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter;

som anser att den rättsställning som tillkommer migrerande arbetstagare som är medborgare i Europarådets medlemsstater bör regleras så, att de i möjligaste mån tillförsäkras en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som tillkommer mottagarstatens egna medborgare med avseende på allt som hänför sig till levnads- och arbetsvillkor;

som är beslutna att underlätta migrerande arbetstagares och deras familjemedlemmars sociala framåtskridande;

som bekräftar att de rättigheter och privilegier som de ömsesidigt beviljar sina medborgare på grund av Europarådets medlemsstaters nära anknytning till varandra genom dess stadga,

har överenskommit om följande.

KAPITEL I

Artikel 1

Definition

1. I denna konvention avses med termen "migrerande arbetstagare" medborgare i fördragsslutande stat som av annan fördragsslutande stat bemyndigats att vistas på dess territorium för att där inneha avlönat arbete.

2. Denna konvention skall icke tillämpas på

- a. gränsgångare;
- b. konstnärer, inbegripet underhållnings-

men engaged for a short period and members of a liberal profession;

c. seamen;

d. persons undergoing training;

e. seasonal workers; seasonal migrant workers are those who, being nationals of a Contracting Party, are employed on the territory of another Contracting Party in an activity dependent on the rhythm of the seasons, on the basis of a contract for a specified period or for specified employment;

f. workers, who are nationals of a Contracting Party, carrying out specific work in the territory of another Contracting Party on behalf of an undertaking having its registered office outside the territory of that Contracting Party.

artister och andra uppträdande, korttids-engagerade idrottsmän samt fria yrkesutövare;

c. sjöfolk;

d. personer som genomgår utbildning;

e. säsongarbetare; migrerande säsongarbetare är sådana som är medborgare i fördragsslutande stat och är anställda på annan fördragsslutande stats territorium inom en verksamhet som är avhängig av årstidernas växlingar, genom avtal som avser viss tid eller visst bestämt arbete;

f. arbetstagare som är medborgare i fördragsslutande stat, vilka utför ett bestämt arbete på annan fördragsslutande stats territorium för ett företag med huvudkontor utanför denna fördragsslutande stats territorium.

CHAPTER II

Article 2

Forms of recruitment

1. The recruitment of prospective migrant workers may be carried out either by named or by unnamed request and in the latter case shall be effected through the intermediary of the official authority in the State of origin if such an authority exists and, where appropriate, through the intermediary of the official authority of the receiving State.

2. The administrative costs of recruitment, introduction and placing, when these operations are carried out by an official authority, shall not be borne by the prospective migrant worker.

Article 3

Medical examination and vocational test

1. Recruitment of prospective migrant workers may be preceded by a medical examination and a vocational test.

2. The medical examination and the vocational test are intended to establish whether the prospective migrant worker is physically and mentally fit and technically qualified for the job offered to him and to

KAPITEL II

Artikel 2

Rekryteringsformer

1. Rekrytering av blivande migrerande arbetstagare kan ske genom ansökan som är specificerad eller ospecificerad med avseende på person och skall i det senare fallet ske genom förmedling av ursprungstatens officiella myndighet om sådan myndighet finns och, i förekommande fall, genom förmedling av mottagarstatens officiella myndighet.

2. Administrativa kostnader i samband med rekrytering och introduktion av migrerande arbetstagare och deras placering i arbete skall i de fall då denna verksamhet omhändertas av en officiell myndighet inte erläggas av den blivande migrerande arbetstagaren.

Artikel 3

Läkarundersökning och yrkestest

1. Rekrytering av blivande migrerande arbetstagare kan föregås av läkarundersökning och yrkestest.

2. Läkarundersökningen och yrkestestet skall möjliggöra fastställandet av huruvida den blivande migrerande arbetstagaren är fysiskt och psykiskt lämpad och har de tekniska kvalifikationer som krävs för det er-

make certain that his state of health does not endanger public health.

3. Arrangements for the reimbursement of expenses connected with medical examination and vocational test shall be laid down when appropriate by bilateral agreements, so as to ensure that such expenses do not fall upon the prospective migrant worker.

4. A migrant worker to whom an individual offer of employment is made shall not be required, otherwise than on grounds of fraud, to undergo a vocational test except at the employer's request.

Article 4

Right of exit—Right to admission—Administrative formalities

1. Each Contracting Party shall guarantee the following rights to migrant workers:

— the right to leave the territory of the Contracting Party of which they are nationals;

— the right to admission to the territory of a Contracting Party in order to take up paid employment after being authorised to do so and obtaining the necessary papers.

2. These rights shall be subject to such limitations as are prescribed by legislation and are necessary for the protection of national security, public order, public health or morals.

3. The papers required of the migrant worker for emigration and immigration shall be issued as expeditiously as possible free of charge or on payment of an amount not exceeding their administrative cost.

Article 5

Formalities and procedure relating to the work contract

Every migrant worker accepted for employment shall be provided prior to departure for the receiving State with a contract of employment or a definite offer of employment, either of which may be drawn up in one or more of the languages in use in the State of origin and in one or more of the languages in use in the receiving State. The use of at least one language of the State of

bidna arbetet och att arbetstagarens hälsotillstånd ej medför allmän hälsofara.

3. Närmare bestämmelser om ersättning av utgifter i samband med läkarundersökning och yrkestest skall i förekommande fall regleras inom ramen för bilaterala överenskommelser, så att dessa utgifter inte åläggs den blivande migrerande arbetstagaren.

4. Migrerande arbetstagare som erhållit ett direkt till honom riktat anställningserbjudande får inte åläggas att genomgå yrkestest annat än på arbetsgivarens begäran, såvida inte fråga är om bedrägligt handlande.

Artikel 4

Rätt till utresa — Rätt till tillträde — Administrativa formaliteter

1. Varje fördragsslutande part skall tillförsäkra migrerande arbetstagare följande rättigheter:

— rätt till utresa från den fördragsslutande statens territorium, i vilken han är medborgare;

— rätt till tillträde till fördragsslutande stats territorium för att där inneha avlönad anställning sedan han fått tillstånd härtill och erhållit nödvändiga handlingar.

2. Dessa rättigheter skall vara underkastade i lag föreskrivna begränsningar, vilka är nödvändiga för statens säkerhet, den allmänna ordningen, det allmänna hälsotillståndet eller de goda sederna.

3. För den migrerande arbetstagaren nödvändiga handlingar för ut- och invandring skall utfärdas inom kortast möjliga tid kostnadsfritt eller mot erläggande av ett belopp som ej överstiger den administrativa kostnaden.

Artikel 5

Formaliteter och förfarande i samband med anställningsavtalet

Varje migrerande arbetstagare som är godtagen för anställning skall före avrsean till mottagarstaten förseas med ett anställningsavtal eller ett klart formulerat anställningserbjudande på ett eller flera av de språk som används inom ursprungsstaten och på ett eller flera av de språk som används inom mottagarstaten. Användningen av minst ett av ursprungsstatens och ett av

origin and one language of the receiving State shall be compulsory in the case of recruitment by an official authority or an officially recognised employment bureau.

Article 6

Information

1. The Contracting Parties shall exchange and provide for prospective migrants appropriate information on their residence, conditions of and opportunities for family reunion, the nature of the job, the possibility of a new work contract being concluded after the first has lapsed, the qualifications required, working and living conditions (including the cost of living), remuneration, social security, housing, food, the transfer of savings, travel, and on deductions made from wages in respect of contributions for social protection and social security, taxes and other charges. Information may also be provided on the cultural and religious conditions in the receiving State.

2. In the case of recruitment through an official authority of the receiving State, such information shall be provided, before his departure, in a language which the prospective migrant worker can understand, to enable him to take a decision in full knowledge of the facts. The translation, where necessary, of such information into a language that the prospective migrant worker can understand shall be provided as a general rule by the State of origin.

3. Each Contracting Party undertakes to adopt the appropriate steps to prevent misleading propaganda relating to emigration and immigration.

Article 7

Travel

1. Each Contracting Party undertakes to ensure, in the case of official collective recruitment, that the cost of travel to the receiving State shall never be borne by the migrant worker. The arrangements for payment shall be determined under bilateral agreements, which may also extend these measures to families and to workers recruited individually.

2. In the case of migrant workers and their families in transit through the territory

mottagarstatens språk skall vara obligatorisk då rekryteringen sker genom en officiellt erkänd arbetsförmedling.

Artikel 6

Information

1. De fördragsslutande parterna skall utbyta och till blivande migrerande arbetstagare lämna adekvat information om deras vistelse, villkor för och möjlighet att förena sig med familjen, arbetets art, möjligheterna att ingå nytt anställningsavtal efter det förstas utlöpande, nödvändiga kvalifikationer, arbets- och levnadsförhållanden (inbegripet levnadskostnader), löneförmåner, social trygghet, bostad, föda, överföring av sparmedel, resor samt löneavdrag för socialförsäkringar, skatter och andra avdrag. Information kan även lämnas om de kulturella och religiösa förhållandena i mottagarstaten.

2. Om rekrytering sker genom förmedling av en officiell myndighet i mottagarstaten skall denna information ges till den blivande migrerande arbetstagaren före avresan på ett språk som denne förstår, så att han kan fatta sitt beslut fullt medveten om fakta. Den översättning av informationen till ett språk som den migrerande arbetstagaren förstår, vilken i förekommande fall kan bli nödvändig, skall i regel ombesörjas av ursprungsstaten.

3. Varje fördragsslutande part åtar sig att vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra vilseledande propaganda om ut- och invandring.

Artikel 7

Resor

1. Varje fördragsslutande part åtar sig att i fråga om officiell kollektiv rekrytering tillse att kostnaden för resan till den mottagande staten aldrig skall bäras av den migrerande arbetstagaren. Betalningsarrangemangen skall fastställas genom bilaterala överenskommelser, vari dessa åtgärder även kan utsträckas till familjer och till individuellt rekryterade arbetstagare.

2. I fråga om migrerande arbetstagare och deras familjer som reser genom en för-

of one Contracting Party en route to the receiving State, or on their return journey to the State of origin, all steps shall be taken by the competent authorities of the transit State to expedite their journey and prevent administrative delays and difficulties.

3. Each Contracting Party shall exempt from import duties and taxes at the time of entry into the receiving State and of the final return to the State of origin and in transit:

a. the personal effects and movable property of migrant workers and members of their family belonging to their household;

b. a reasonable quantity of hand-tools and portable equipment necessary for the occupation to be engaged in.

The exemptions referred to above shall be granted in accordance with the laws or regulations in force in the States concerned.

CHAPTER III

Article 8

Work permit

1. Each Contracting Party which allows a migrant worker to enter its territory to take up paid employment shall issue or renew a work permit for him (unless he is exempt from this requirement), subject to the conditions laid down in its legislation.

2. However, a work permit issued for the first time may not as a rule bind the worker to the same employer or the same locality for a period longer than one year.

3. In case of renewal of the migrant worker's work permit, this should as a general rule be for a period of at least one year, insofar as the current state and development of the employment situation permits.

Article 9

Residence permit

1. Where required by national legislation, each Contracting Party shall issue residence permits to migrant workers who have been authorised to take up paid employment on

dragsslutande parts territorium på väg till den mottagande staten eller på återresa till ursprungsstaten skall alla åtgärder vidtagas av behöriga myndigheter i transitstaten för påskyndande av genomresan och undvikande av administrativa förseningar och svårigheter.

3. Varje fördragsslutande part skall bevilja befrielse från införselavgifter och -skatter vid tidpunkten för inresa till mottagarstaten och för slutlig återfärd till ursprungsstaten samt vid genomresa för:

1. personliga tillhörigheter och lösegenom tillhörande de migrerande arbetstagar- na och familjemedlemmar i deras hushåll;

b. en rimlig mängd handverktyg och bärbara redskap som är nödvändiga för utövandet av deras yrke.

Ovan anförda befrielser skall beviljas i enlighet med gällande bestämmelser i lagar och förordningar i nämnda stater.

KAPITEL III

Artikel 8

Arbetsstillstånd

1. Varje fördragsslutande part som ger en migrerande arbetstagar tillträde till sitt territorium för att inneha avlönad anställning skall för denne utfärda eller förnya (om inte befrielse från detta krav föreligger) ett arbetsstillstånd i enlighet med bestämmelserna i dess lagstiftning.

2. Arbetsstillstånd utfärdat för första gången får som regel inte binda arbetstagar vid samma arbetsgivare eller samma plats för längre tid än ett år.

3. I händelse av förnyelse av den migrerande arbetstagar arbetsstillstånd bör som regel så ske för en tid av minst ett år, i den mån det aktuella läget och utvecklingen på arbetsmarknaden så tillåter.

Artikel 9

Uppehållstillstånd

1. Om den nationella lagstiftningen så kräver, skall varje fördragsslutande part utfärda uppehållstillstånd till migrerande arbetstagar som bemyndigats inneha avlönad

their territory under conditions laid down in this Convention.

2. The residence permit shall in accordance with the provisions of national legislation be issued and, if necessary, renewed for a period as a general rule at least as long as that of the work permit. When the work permit is valid indefinitely, the residence permit shall as a general rule be issued and, if necessary, renewed for a period of at least one year. It shall be issued and renewed free of charge or for a sum covering administrative costs only.

3. The provisions of this article shall also apply to members of the migrant worker's family who are authorised to join him in accordance with Article 12 of this Convention.

4. If a migrant worker is no longer in employment, either because he is temporarily incapable of work as a result of illness or accident or because he is involuntarily unemployed, this being duly confirmed by the competent authorities, he shall be allowed for the purpose of the application of Article 25 of this Convention to remain on the territory of receiving State for a period which should not be less than five months.

Nevertheless, no Contracting Party shall be bound, in the case provided for in the above sub-paragraph, to allow a migrant worker to remain for a period exceeding the period of payment of the unemployment allowance.

5. The residence permit, issued in accordance with the provisions of paragraphs 1 to 3 of this Article, may be withdrawn:

a. for reasons of national security, public policy or morals;

b. if the holder refuses, after having been duly informed of the consequences of such refusal, to comply with the measures prescribed for him by an official medical authority with a view to the protection of public health;

c. if a condition essential to its issue or validity is not fulfilled.

Each Contracting Party nevertheless un-

anställning inom dess territorium i enlighet med de i denna konvention angivna villkoren.

2. Uppehållstillståndet skall i enlighet med bestämmelserna i den nationella lagstiftningen utfärdas och om möjligt förnyas för en period som i regel är minst lika lång som den period som arbetstillståndet omfattar. Då arbetstillståndet har obegränsad giltighet, skall uppehållstillståndet i regel utfärdas och om nödvändigt förnyas för en period av minst ett år. Det skall utfärdas och förnyas kostnadsfritt eller mot erläggande av ett belopp som enbart täcker de administrativa kostnaderna.

3. Bestämmelserna i denna artikel skall även tillämpas på medlemmar av den migrerande arbetstagarens familj med tillstånd att förena sig med honom i enlighet med artikel 12 i denna konvention.

4. Innehar migrerande arbetstagare inte längre anställning, antingen för att han tidvis till följd av sjukdom eller olyckshändelse är oförmögen till arbete eller för att han ofrivilligt är arbetslös, vilket vederbörligen bekräftats av behöriga myndigheter, skall han med tillämpning av artikel 25 i denna konvention tillåtas att kvarstanna inom den mottagande statens territorium under en period som icke understiger fem månader.

Ingen fördragsslutande part skall dock i det fall som åsyftas i ovanstående stycke vara tvungen att tillåta en migrerande arbetstagare att kvarstanna under en period överstigande tiden för utbetalning av arbetslöshetsunderstöd.

5. Uppehållstillståndet, utfärdat i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1—3 i denna artikel, kan indragas

a. av skäl som hänger samman med den nationella säkerheten, den allmänna ordningen eller de goda sederna;

b. om innehavaren efter att ha blivit vederbörligen informerad om följderna vägrar att efterkomma de åtgärder som föreskrivits för honom av en officiell medicinsk myndighet och som syftar till skydd av det allmänna hälsotillståndet;

c. om ett villkor av synnerlig vikt för dess utfärdande eller giltighet inte uppfyllts.

Varje fördragsslutande part skall dock

undertakes to grant to migrant workers whose residence permits have been withdrawn, an effective right to appeal, in accordance with the procedure for which provision is made in its legislation, to a judicial or administrative authority.

Article 10

Reception

1. After arrival in the receiving State, migrant workers and members of their families shall be given all appropriate information and advice as well as all necessary assistance for their settlement and adaptation.

2. For this purpose, migrant workers and members of their families shall be entitled to help and assistance from the social services of the receiving State or from bodies working in the public interest in the receiving State and to help from the consular authorities of their State of origin. Moreover, migrant workers shall be entitled, on the same basis as national workers, to help and assistance from the employment services. However, each Contracting Party shall endeavour to ensure that special social services are available, whenever the situation so demands, to facilitate or co-ordinate the reception of migrant workers and their families.

3. Each Contracting Party undertakes to ensure that migrant workers and members of their families can worship freely, in accordance with their faith; each Contracting Party shall facilitate such worship, within the limit of available means.

Article 11

Recovery of sums due in respect of maintenance

1. The status of migrant workers must not interfere with the recovery of sums due in respect of maintenance to persons in the State of origin to whom they have maintenance obligations arising from a family relationship, parentage, marriage or affinity, including a maintenance obligation in respect of a child who is not legitimate.

åtaga sig att bevilja migrerande arbetstagare, vilkas uppehållstillstånd indragits, en reell besvärsmätt hos rättslig eller administrativ myndighet i enlighet med det förfarande som föreskrives i dess lagstiftning.

Artikel 10

Mottagande

1. Vid ankomsten till mottagarstaten skall migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar erhålla adekvat information och rådgivning samt nödvändigt bistånd för boställning och anpassning.

2. För detta ändamål skall migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar vara berättigade till hjälp och bistånd från mottagarstatens socialvård eller allmännyttiga organ samt till hjälp från de konsulära myndigheterna i sin ursprungsstat. Migrerande arbetstagare skall dessutom på samma villkor som inhemska arbetstagare vara berättigade till hjälp och bistånd från arbetsförmedlingsorgan. Varje fördragsslutande part skall, då situationen så kräver, söka tillse att särskilda sociala tjänster finns att tillgå för att underlätta eller samordna mottagande av migrerande arbetstagare och deras familjer.

3. Varje fördragsslutande part åtager sig att tillförsäkra migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar fri religionsutövning i enlighet med deras tro; varje fördragsslutande part skall inom ramen för tillgängliga medel underlätta sådan religionsutövning.

Artikel 11

Indrivning av fordringar i samband med underhåll

1. Migrerande arbetstagares ställning skall inte utgöra hinder för indrivning av fordringar som avser underhåll i ursprungsstaten av personer som de har skyldighet att underhålla till följd av familjeband, föräldraskap, giftermål eller förlovning, vari inbegripes underhållsskyldighet mot utomäktenskapligt barn.

2. Each Contracting Party shall take the steps necessary to ensure the recovery of sums due in respect of such maintenance, making use as far as possible of the form adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe.

3. As far as possible, each Contracting Party shall take steps to appoint a single national or regional authority to receive and despatch applications for sums due in respect of maintenance provided for in paragraph 1 above.

4. This Article shall not affect existing or future bilateral or multilateral agreements.

Article 12

Family reunion

1. The spouse of a migrant worker who is lawfully employed in the territory of a Contracting Party and the unmarried children thereof, as long as they are considered to be minors by the relevant law of the receiving State, who are dependent on the migrant worker, are authorised on conditions analogous to those which this Convention applies to the admission of migrant workers and according to the admission procedure prescribed by such law or by international agreements to join the migrant worker in the territory of a Contracting Party, provided that the latter has available for the family housing considered as normal for national workers in the region where the migrant worker is employed. Each Contracting Party may make the giving of authorisation conditional upon a waiting period which shall not exceed twelve months.

2. Any State may, at any time, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, which shall take effect one month after the date of its receipt, make the family reunion referred to in paragraph 1 above further conditional upon the migrant worker having steady resources sufficient to meet the needs of his family.

3. Any State may, at any time, by declaration addressed to the Secretary Gen-

2. Varje fördragsslutande part skall vidtaga nödvändiga åtgärder för att säkerställa indrivning av fordringar till följd av sådant underhåll och därvid i så stor utsträckning som möjligt använda sig av de formulär som godkänts av Europarådets ministerkommitté.

3. I största möjliga utsträckning skall varje fördragsslutande part vidtaga åtgärder för att utse en enda nationell eller regional myndighet att mottaga och expediera framställningar om belopp som skall utges i underhåll enligt villkoren i punkt 1 ovan.

4. Denna artikel skall inte inverka på bilaterala eller multilaterala överenskommelser som ingåtts eller kommer att ingås.

Artikel 12

Återförening av familjer

1. Make eller maka till migrerande arbetstagare, vilken lagenligt innehar anställning inom fördragsslutande stats territorium, liksom hans eller hennes ogifta barn, som är beroende av den migrerande arbetstagaren, skall så länge som de av relevanta lagbestämmelser i mottagarstaten betraktas såsom minderåriga äga rätt att förena sig med den migrerande arbetstagaren inom en fördragsslutande stats territorium, på villkor som i denna konvention gäller för den migrerande arbetstagarens tillträde och i enlighet med det i sådana lagbestämmelser eller i internationella överenskommelser föreskrivna förfarandet avseende tillträde. Det sagda gäller under förutsättning att den migrerande arbetstagaren för sin familj disponerar en bostad som kan betraktas såsom normal för de inhemska arbetstagarna i den del av landet där han är anställd. Varje fördragsslutande part kan göra beviljandet av ovan åsyftade rätt beroende av en väntetid på högst tolv månader.

2. Varje stat kan när som helst genom en till Europarådets generalsekreterare ställd förklaring, som erhåller rättsverkan en månad efter mottagandet, göra den i punkt 1 ovan åsyftade familjeåterföreningen beroende av att den migrerande arbetstagaren har säkra tillgångar som räcker till att tillfredsställa familjens behov.

3. Varje stat kan när som helst genom en till Europarådets generalsekreterare ställt

eral of the Council of Europe, which shall take effect one month after the date of its receipt, derogate temporarily from the obligation to give the authorisation provided for in paragraph 1 above, for one or more parts of its territory which it shall designate in its declaration, on the condition that these measures do not conflict with obligations under other international instruments. The declaration shall state the special reasons justifying the derogation with regard to receiving capacity.

Any State availing itself of this possibility of derogation shall keep the Secretary General of the Council of Europe fully informed of the measures which it has taken and shall ensure that these measures are published as soon as possible. It shall also inform the Secretary General of the Council of Europe when such measures cease to operate and the provisions of the Convention are again being fully executed.

The derogation shall not, as a general rule, affect requests for family reunion submitted to the competent authorities, before the declaration is addressed to the Secretary General, by migrant workers already established in the part of the territory concerned.

Article 13

Housing

1. Each Contracting Party shall accord to migrant workers, with regard to access to housing and rents, treatment not less favourable than that accorded to its own nationals, insofar as this matter is covered by domestic laws and regulations.

2. Each Contracting Party shall ensure that the competent national authorities carry out inspections in appropriate cases in collaboration with the respective consular authorities, acting within their competence, to ensure that standards of fitness of accommodation are kept up for migrant workers as for its own nationals.

3. Each Contracting Party undertakes to protect migrant workers against exploitation in respect of rents, in accordance with its laws and regulations on the matter.

4. Each Contracting Party shall ensure,

förklaring, som erhåller rättsverkan en månad efter mottagandet, tillfälligt göra undantag från skyldigheten att utfärda det i punkt 1 ovan åsyftade tillståndet i vad avser en eller flera delar av sitt territorium, som skall anges i förklaringen, under förutsättning att dessa åtgärder inte strider emot skyldigheter som följer av andra internationella instrument. Förklaringen skall innefatta en uppgift om de särskilda motiv som med hänsyn till mottagningskapaciteten berättigar till undantaget.

Varje stat som begagnar sig av möjligheten att göra undantag skall hålla Europarådets generalsekreterare fullt underrättad om vidtagna åtgärder och skall tillse att dessa åtgärder offentliggörs inom kortast möjliga tid. Nämnda stat skall även underätta generalsekreteraren om dagen då dessa åtgärder upphör att gälla och då konventionens bestämmelser ånyo blir fullt tillämpliga.

Förklaringen skall i regel inte påverka ansökningar om familjeåterförening som, innan förklaringen tillställts generalsekreteraren, har underställts de behöriga myndigheterna av migrerande arbetstagare som redan är bosatta inom den berörda delen av territoriet.

Artikel 13

Bostad

1. Varje fördragsslutande part skall vad beträffar tillgång till bostad samt hyror låta migrerande arbetstagare åtnjuta en behandling som icke är mindre fördelaktig än den som dess egna medborgare kommer i åtnjutande av enligt nationella lagar och förordningar.

2. Varje fördragsslutande part skall tillse att behöriga nationella myndigheter vid behov utför kontroller i samarbete med berörda konsulära myndigheter inom ramen för dessas behörighet för att säkerställa att de migrerande arbetstagarna erhåller bostäder av lika god standard som dess egna medborgare erhåller.

3. Varje fördragsslutande part åtager sig att inom ramen för sina lagar och förordningar skydda de migrerande arbetstagarna mot oskäliga hyror.

4. Varje fördragsslutande part skall ge

by the means available to the competent national authorities, that the housing of the migrant worker shall be suitable.

Article 14

Pretraining—Schooling—Linguistic training—Vocational training and retraining

1. Migrant workers and members of their families officially admitted to the territory of a Contracting Party shall be entitled, on the same basis and under the same conditions as national workers, to general education and vocational training and retraining and shall be granted access to higher education according to the general regulations governing admission to respective institutions in the receiving State.

2. To promote access to general and vocational schools and to vocational training centres, the receiving State shall facilitate the teaching of its language or, if there are several, one of its languages to migrant workers and members of their families.

3. For the purpose of the application of paragraphs 1 and 2 above, the granting of scholarships shall be left to the discretion of each Contracting Party which shall make efforts to grant the children of migrant workers living with their families in the receiving State—in accordance with the provisions of Article 12 of this Convention—the same facilities in this respect as the receiving State's nationals.

4. The workers' previous attainments, as well as diplomas and vocational qualifications acquired in the State of origin, shall be recognised by each Contracting Party in accordance with arrangements laid down in bilateral and multilateral agreements.

5. The Contracting Parties concerned, acting in close co-operation, shall endeavour to ensure that the vocational training and retraining schemes, within the meaning of this Article, cater as far as possible for the needs of migrant workers with a view to their return to their State of origin.

nom de medel som står till buds för behöriga nationella myndigheter tillse att den migrerande arbetstagarens bostad är lämplig.

Artikel 14

Förberedande utbildning — Skolutbildning — Språkutbildning — Yrkesutbildning och omskolning

1. Migrerande arbetstagare och medlemmar av deras familjer som av myndighet beretts tillträde till en fördragsslutande stats territorium skall på samma grundval och villkor som inhemska arbetstagare vara berättigade till allmän undervisning, yrkesutbildning och omskolning och skall beviljas tillträde till högre undervisning enligt de allmänna bestämmelser som gäller för inträde till respektive institutioner i mottagarstaten.

2. I syfte att underlätta inträdet till allmänna skolor, yrkesskolor och yrkesutbildningsanstalter skall mottagarstaten för migrerande arbetstagare och medlemmar av deras familjer underlätta undervisningen i landets språk eller, för den händelse landet har flera språk, i ett av dessa.

3. I syfte att tillämpa punkterna 1 och 2 ovan skall det ankomma på varje fördragsslutande part att bevilja stipendier, varvid denna skall vinnlägga sig om att bereda barn till migrerande arbetstgares bosatta med sina familjer i mottagarstaten i enlighet med bestämmelserna i artikel 12 i denna konvention samma möjligheter som dess egna medborgare.

4. Arbetstagarens tidigare förvärvade kunskaper samt yrkesbevis och yrkeskvalifikationer från ursprungsstaten skall av varje fördragsslutande part erkännas i enlighet med villkoren i bilaterala och multilaterala överenskommelser.

5. Vederbörande fördragsslutande parter skall i nära samarbete med varandra sträva efter att yrkesutbildnings- och omskolningsprogrammen i enlighet med vad som avses i denna artikel i största möjliga utsträckning anpassas till migrerande arbetstgares behov med tanke på deras eventuella återvändande till ursprungslandet.

*Article 15.**Teaching of the migrant worker's mother tongue*

The Contracting Parties concerned shall take action by common accord to arrange, so far as practicable, for the migrant worker's children, special courses for the teaching of the migrant worker's mother tongue, to facilitate, inter alia, their return to their State of origin.

*Article 16**Conditions of work*

1. In the matter of conditions of work, migrant workers authorised to take up employment shall enjoy treatment not less favourable than that which applies to national workers by virtue of legislative or administrative provisions, collective labour agreements or custom.

2. It shall not be possible to derogate by individual contract from the principle of equal treatment referred to in the foregoing paragraph.

*Article 17**Transfer of savings*

1. Each Contracting Party shall permit, according to the arrangements laid down by its legislation, the transfer of all or such parts of the earnings and savings of migrant workers as the latter may wish to transfer.

This provision shall apply also to the transfer of sums due by migrant workers in respect of maintenance. The transfer of sums due by migrant workers in respect of maintenance shall on no account be hindered or prevented.

2. Each Contracting Party shall permit, under bilateral agreements or by any other means, the transfer of such sums as remain due to migrant workers when they leave the territory of the receiving State.

*Article 18**Social Security*

1. Each Contracting Party undertakes to grant within its territory, to migrant workers and members of their families, equality of treatment with its own nationals, in the

*Artikel 15**Undervisning i den migrerande arbetstagarrens modersmål*

De berörda fördragsslutande parterna skall i samråd vidtaga åtgärder i syfte att i största möjliga utsträckning för den migrerande arbetstagarrens barn ordna särskilda kurser för undervisning i den migrerande arbetstagarrens modersmål för att bland annat underlätta deras återvändande till ursprungsstaten.

*Artikel 16**Arbetsförhållanden*

1. I vad avser arbetsförhållanden skall migrerande arbetstagare som bemyndigats inneha anställning åtnjuta en behandling som inte är mindre förmånlig än den som tillkommer inhemska arbetstagare med stöd av bestämmelser i lagar och förordningar, kollektiva arbetsavtal eller sedvanerätt.

2. Möjlighet att genom individuellt avtal göra undantag från principen om lika behandling, vilken avses i föregående punkt, föreligger inte.

*Artikel 17**Överföring av sparmedel*

1. Varje fördragsslutande part skall i enlighet med villkoren i dess lagstiftning tillåta överföring av alla eller sådana delar av migrerande arbetstagarers besparingar som denne vill överföra. Denna bestämmelse skall också gälla belopp som migrerande arbetstagare är skyldiga att erlægga i underhåll. Överföring av belopp som migrerande arbetstagare är skyldiga att erlægga i underhåll skall på intet vis hindras eller omöjliggöras.

2. Varje fördragsslutande part skall i enlighet med bilaterala överenskommelser eller på andra sätt tillåta överföring av fordringar som kvarstår vid de migrerande arbetstagarernas avresa från mottagarstaten.

*Artikel 18**Social trygghet*

1. Varje fördragsslutande part skall inom sitt område bevilja de migrerande arbetstagarerna och medlemmar av deras familjer samma behandling som de beviljar sina

matter of social security, subject to conditions required by national legislation and by bilateral or multilateral agreements already concluded or to be concluded between the Contracting Parties concerned.

2. The Contracting Parties shall moreover endeavour to secure to migrant workers and members of their families the conservation of rights in course of acquisition and acquired rights, as well as provision of benefits abroad, through bilateral and multilateral agreements.

Article 19

Social and Medical Assistance

Each Contracting Party undertakes to grant within its territory, to migrant workers and members of their families who are lawfully present in its territory, social and medical assistance on the same basis as nationals in accordance with the obligations it has assumed by virtue of other international agreements and in particular of the European Convention on Social and Medical Assistance of 1953.

Article 20

Industrial accidents and occupational diseases—Industrial hygiene

1. With regard to the prevention of industrial accidents and occupational diseases and to industrial hygiene, migrant workers shall enjoy the same rights and protection as national workers, in application of the laws of a Contracting Party and collective agreements and having regard to their particular situation.

2. A migrant worker who is victim of an industrial accident or who has contracted an occupational disease in the territory of the receiving State shall benefit from occupational rehabilitation on the same basis as national workers.

Article 21

Inspection of working conditions

Each Contracting Party shall inspect or provide for inspection of the conditions of work of migrant workers in the same manner as for national workers. Such in-

egna medborgare i vad avser social trygghet, med förbehåll för de villkor som uppställts i den nationella lagstiftningen och i bilaterala och multilaterala avtal som har ingåtts eller som kommer att ingås mellan de berörda fördragsslutande parterna.

2. De fördragsslutande parterna skall dessutom genom bilaterala och multilaterala avtal eftersträva att garantera de migrerande arbetstagarna med familjemedlemmar bevarandet av rättigheter som håller på att förvärvas och redan förvärvade rättigheter samt tillhandahållandet av förmåner utomlands.

Artikel 19

Social och medicinsk hjälp

Varje fördragsslutande part åtager sig att inom sitt territorium bevilja migrerande arbetstagare och medlemmar av deras familjer som lagenligt vistas inom detta territorium social och medicinsk hjälp i samma utsträckning som egna medborgare i enlighet med skyldigheter den iklätt sig genom andra internationella avtal och särskilt genom Europeiska konventionen från 1953 om social och medicinsk hjälp.

Artikel 20

Olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar — Företagshälsovård

1. I vad avser förebyggande av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt i vad avser företagshälsovård skall migrerande arbetstagare åtnjuta samma rättigheter och skydd som inhemska arbetstagare, vid tillämpning av en fördragsslutande parts lagar och kollektivavtal och med hänsyn tagen till deras särskilda situation.

2. En migrerande arbetstagare som råkat ut för olycksfall i arbetet eller fått en yrkessjukdom inom mottagarstatens territorium skall beredas rehabilitering i samma utsträck som inhemska arbetstagare.

Artikel 21

Kontroll av arbetsförhållanden

Varje fördragsslutande part skall kontrollera eller låta kontrollera de migrerande arbetstagarnas arbetsförhållanden på samma sätt som är fallet beträffande inhemska ar-

spection shall be carried out by the competent bodies or institutions of the receiving State and by any other authority authorised by the receiving State.

Article 22

Death

Each Contracting Party shall take care, within the framework of its laws and, if need be, within the framework of bilateral agreements, that steps are taken to provide all help and assistance necessary for the transport to the State of origin of the bodies of migrant workers deceased as the result of an industrial accident.

Article 23

Taxation on earnings

1. In the matter of earnings and without prejudice to the provisions on double taxation contained in agreements already concluded or which may in future be concluded between Contracting Parties, migrant workers shall not be liable, in the territory of a Contracting Party, to duties, charges, taxes or contributions of any description whatsoever either higher or more burdensome than those imposed on nationals in similar circumstances. In particular, they shall be entitled to deductions or exemptions from taxes or charges and to all allowances, including allowances for dependants.

2. The Contracting Parties shall decide between themselves, by bilateral or multilateral agreements on double taxation, what measures might be taken to avoid double taxation on the earnings of migrant workers.

Article 24

Expiry of contract and discharge

1. On the expiry of a work contract concluded for a specified period at the end of the period agreed on and in the case of anticipated cancellation of such a contract or cancellation of a work contract for an unspecified period, migrant workers shall be accorded treatment not less favourable than that accorded to national workers un-

betstagare. Kontrollen skall utföras av behöriga myndigheter eller institutioner i mottagarstaten eller av annat organ som bemyndigats härtill av mottagarstaten.

Artikel 22

Dödsfall

Varje fördragsslutande part skall inom ramen för sin lagstiftning och vid behov inom ramen för bilaterala avtal tillse att åtgärder vidtages för att lämna hjälp och bistånd som krävs för transport till ursprungsstaten av kvarlevor efter migrerande arbetstagare som avlidit till följd av olycksfall i arbetet.

Artikel 23

Beskattning av arbetsinkomster

1. I fråga om arbetsinkomster — och med förbehåll för bestämmelser om dubbelbeskattning i redan ingångna avtal eller i avtal som i framtiden kan ingås mellan de fördragsslutande staterna — skall migrerande arbetstagare inom en fördragsslutande stats territorium inte åläggas högre eller mera betungande avgifter, skatter eller bidrag av annat slag än sådana som påförs egna medborgare under likartade förhållanden. I synnerhet gäller att de skall erhålla nedsättning eller befrielse från skatter eller andra pålagor samt alla andra slag av avdrag, däri inräknat avdrag för försörjning av närstående.

2. De fördragsslutande parterna skall sines emellan, genom bilaterala eller multilaterala dubbelbeskattningsavtal besluta om vilka åtgärder som skall vidtagas för att undvika dubbelbeskattning av migrerande arbetstagarers arbetsinkomster.

Artikel 24

Upphörande av avtal och avskedande

1. Vid upphörande av ett tidsbegränsat anställningsavtal vid den överenskomna periodens slut och vid förtidsuppsägning av sådant avtal eller vid uppsägning av ett anställningsavtal som avser tillsvidareanställning skall migrerande arbetstagare ges en behandling som inte är mindre förmånlig än den som ges inhemska arbetstagare med

der the provisions of national legislation or collective labour agreements.

2. In the event of individual or collective dismissal, migrant workers shall receive the treatment applicable to national workers under national legislation or collective labour agreements, particularly as regards the form and period of notice, the compensation provided for in legislation or agreements or such as may be due in cases of unwarranted cancellation of their work contracts.

Article 25

Re-employment

1. If a migrant worker loses his job for reasons beyond his control, such as redundancy or prolonged illness, the competent authority of the receiving State shall facilitate his re-employment in accordance with the laws and regulations of that State.

2. To this end the receiving State shall promote the measures necessary to ensure, as far as possible, the vocational retraining and occupational rehabilitation of the migrant worker in question, provided that he intends to continue in employment in the State concerned afterwards.

Article 26

Right of access to the courts and administrative authorities in the receiving State

1. Each Contracting Party shall secure to migrant workers treatment not less favourable than that of its own nationals in respect of legal proceedings. Migrant workers shall be entitled, under the same conditions as nationals, to full legal and judicial protection of their persons and property and of their rights and interests; in particular, they shall have, in the same manner as nationals, the right of access to the competent courts and administrative authorities, in accordance with the law of the receiving State, and the right to obtain the assistance of any person of their choice who is qualified by the law of that State, for instance in disputes with employers, members of their families or third parties. The rules of private international law of the receiving State shall not be affected by this Article.

stöd av bestämmelserna i den nationella lagstiftningen eller kollektivavtal.

2. Vid individuell eller kollektiv uppsägning skall migrerande arbetstagare ges samma behandling som inhemska arbetstagare enligt den nationella lagstiftningen eller kollektivavtal, i synnerhet i vad avser sättet för uppsägning och uppsägningstid, vederlag enligt lag eller överenskommelser eller det vederlag som de eventuellt är berättigade till i fall av oberättigad uppsägning av anställningsavtal.

Artikel 25

Nyanställning

1. Förlorar en migrerande arbetstagare sitt arbete av orsak som han inte kan påverka, såsom arbetslöshet eller långvarig sjukdom, skall den behöriga myndigheten i mottagarstaten underlätta hans nyanställning i enlighet med nämnda stats lagar och förordningar.

2. I detta syfte skall mottagarstaten främja nödvändiga åtgärder för att i möjligaste mån säkerställa ifrågavarande migrerande arbetstagares vidareutbildning och yrkesanpassning, under förutsättning att han har för avsikt att fortsättningsvis inneha anställning i mottagarstaten.

Artikel 26

Tillträde till mottagarstatens rättsliga och administrativa myndigheter

1. Varje fördragsslutande part skall i fråga om rättegång garantera migrerande arbetstagare en behandling som inte är mindre förmånlig än den som den ger sina egna medborgare. Migrerande arbetstagare skall under samma förutsättningar som egna medborgare vara berättigade till fullt rättsligt och juridiskt skydd för sin person och egendom samt för sina rättigheter och intressen. Det skall särskilt tillses att de i samma utsträckning som de egna medborgarna har rätt att vända sig till behöriga domstolar och administrativa myndigheter i enlighet med den mottagande statens lagstiftning samt rätt att biträdas av person efter eget val som enligt nämnda stats lagstiftning är behörig därtill, till exempel i tvister med arbetsgivare, familjemedlemmar och tredje man. Internationella privaträttsliga

2. Each Contracting Party shall provide migrant workers with legal assistance on the same conditions as for their own nationals and, in the case of civil or criminal proceedings, the possibility of obtaining the assistance of an interpreter where they cannot understand or speak the language used in court.

Article 27

Use of employment services

Each Contracting Party recognises the right of migrant workers and of the members of their families officially admitted to its territory to make use of employment services under the same conditions as national workers subject to the legal provisions and regulations and administrative practice, including conditions of access, in force in that State.

Article 28

Exercise of the right to organise

Each Contracting Party shall allow to migrant workers the right to organise for the protection of their economic and social interests on the conditions provided for by national legislation for its own nationals.

Article 29

Participation in the affairs of the undertaking

Each Contracting Party shall facilitate as far as possible the participation of migrant workers in the affairs of the undertaking on the same conditions as national workers.

CHAPTER IV

Article 30

Return home

1. Each Contracting Party shall, as far as possible, take appropriate measures to assist migrant workers and their families on the occasion of their final return to their

regler i mottagarstaten skall inte beröras av denna artikel.

2. Varje fördragsslutande part skall bevilja migrerande arbetstagare rättshjälp under samma förutsättningar som den beviljar sina egna medborgare sådan hjälp och vid civil rättegång eller rättegång i brottmål bereda dem möjlighet att erhålla tolkhjälp då de inte förstår eller talar det språk som används i rätten.

Artikel 27

Hänvändelse till arbetsförmedling

Varje fördragsslutande part skall tillerkänna migrerande arbetstagare och de medlemmar av deras familjer som av myndighet beretts tillträde till dess territorium rätt att under samma förutsättningar som inhemska arbetstagare taga arbetsförmedlingens tjänster i anspråk i enlighet med i nämnda stat gällande bestämmelser i lagar och förordningar samt administrativ sedvana, inbegripet villkoren för hänvändelsen.

Artikel 28

Utövande av föreningsrätten

Varje fördragsslutande stat skall ge migrerande arbetstagare rätt att organisera sig till skydd för deras ekonomiska och sociala intressen under samma förutsättningar som enligt den nationella lagstiftningen gäller för dess egna medborgare.

Artikel 29

Möjlighet att ta del av företagets angelägenheter

Varje fördragsslutande stat skall i möjligaste mån underlätta för migrerande arbetstagare att under samma förutsättningar som inhemska arbetstagare få ta del av företagets angelägenheter.

KAPITEL IV

Artikel 30

Återvändande

1. Varje fördragsslutande stat skall i största möjliga utsträckning vidtaga lämpliga åtgärder för att bistå migrerande arbetstagare och deras familjer vid deras slutgiltiga

State of origin, and in particular the steps referred to in paragraphs 2 and 3 of Article 7 of this Convention. The provision of financial assistance shall be left to the discretion of each Contracting Party.

2. To enable migrant workers to know, before they set out on their return journey, the conditions on which they will be able to resettle in their State of origin, this State shall communicate to the receiving State, which shall keep available for those who request it, information regarding in particular:

- possibilities and conditions of employment in the State of origin;
- financial aid granted for economic reintegration;
- the maintenance of social security rights acquired abroad;
- steps to be taken to facilitate the finding of accommodation;
- equivalence accorded to occupational qualifications obtained abroad and any tests to be passed to secure their official recognition;

— equivalence accorded to educational qualifications, so that migrant workers' children can be admitted to schools without down-grading.

CHAPTER V

Article 31

Conservation of acquired rights

No provision of this Convention may be interpreted as justifying less favourable treatment than that enjoyed by migrant workers under the national legislation of the receiving State or under bilateral and multilateral agreements to which that State is a Contracting Party.

Article 32

Relations between this Convention and the laws of the Contracting Parties or international agreements

The provisions of this Convention shall not prejudice the provisions of the laws of

återvändande till deras ursprungsstat och därvid i synnerhet sådana åtgärder som avses i punkterna 2 och 3 i artikel 7 i konventionen. Det skall stå varje fördragsslutande stat fritt att tillhandahålla finansiellt bistånd.

2. För att migrerande arbetstagare före återresan skall kunna få vetskap om sina möjligheter att åter bosätta sig i ursprungsstaten skall denna stat meddela mottagarstaten information, vilken skall hållas tillgänglig för alla som önskar taga del av den och i synnerhet avse

- möjligheter till och villkor för sysselsättning i ursprungsstaten;
- finansiellt bistånd för ekonomisk återanpassning;
- bevarande av de i utlandet förvärvade rättigheterna till social trygghet;
- behövliga åtgärder för att erhålla bostad;
- i vilken utsträckning i utlandet förvärvade yrkeskvalifikationer likställs med dem som erhållits i ursprungslandet samt vilka test som måste genomgå för ett officiellt erkännande av dessa;
- i vilken utsträckning utomlands erhållna kvalifikationer på utbildningsområdet likställs så att migrerande arbetstagarbarn kan vinna inträde i skolor utan nedflyttning i lägre klass.

KAPITEL V

Artikel 31

Bevarande av förvärvade rättigheter

Ingen bestämmelse i denna konvention får tolkas så att den berättigar till en behandling som är mindre förmånlig än den som migrerande arbetstagare kommer i åtnjutande av enligt mottagarstatens nationella lagstiftning eller enligt bilaterala och multilaterala avtal i vilka ifrågavarande stat är avtalslutande part.

Artikel 32

Förhållandet mellan denna konvention och de fördragsslutande parternas lagar eller internationella överenskommelser

Bestämmelserna i denna konvention skall inte inverka på bestämmelser i de fördrags-

the Contracting Parties or of any bilateral or multilateral treaties, conventions, agreements or arrangements, as well as the steps taken to implement them, which are already in force, or may come into force, and under which more favourable treatment has been, or would be, accorded to the persons protected by the Convention.

Article 33

Application of the Convention

1. A Consultative Committee shall be set up within a year of the entry into force of this Convention.
2. Each Contracting Party shall appoint a representative to the Consultative Committee. Any other member State of the Council of Europe may be represented by an observer with the right to speak.
3. The Consultative Committee shall examine any proposals submitted to it by one of the Contracting Parties with a view to facilitating or improving the application of the Convention, as well as any proposal to amend it.
4. The opinions and recommendations of the Consultative Committee shall be adopted by a majority of the members of the Committee; however, proposals to amend the Convention shall be adopted unanimously by the members of the Committee.
5. The opinions, recommendations and proposals of the Consultative Committee referred to above shall be addressed to the Committee of Ministers of the Council of Europe, which shall decide on the action to be taken.
6. The Consultative Committee shall be convened by the Secretary General of the Council of Europe and shall meet, as a general rule, at least once every two years and, in addition, whenever at least two Contracting Parties or the Committee of Ministers so requests. The committee shall also meet at the request of one Contracting Party whenever the provisions of paragraph 3 of Article 12 are applied.
7. The Consultative Committee shall draw up periodically, for the attention of the Committee of Ministers, a report containing information regarding the laws and

slutande parternas lagstiftning eller i bilaterala eller multilaterala fördrag, konventioner, avtal eller överenskommelser samt åtgärder som vidtagits för att genomföra dessa, vilka redan är i kraft eller vilka kan träda i kraft och enligt vilka en förmånligare behandling beviljats eller skulle beviljas personer som skyddas av denna konvention.

Artikel 33

Konventionens tillämpning

1. En konsultativ kommitté skall tillsättas inom ett år efter denna konventions ikraftträdande.
2. Varje fördragsslutande part skall utse ett ombud i konsultativa kommittén. Annan medlemsstat i Europarådet kan låta sig företrädas av en observatör med rätt att yttra sig.
3. Konsultativa kommittén skall undersöka förslag som underställts denna av en av de fördragsslutande parterna i syfte att underlätta eller förbättra förutsättningarna för konventionens tillämpning liksom andra framlagda ändringsförslag.
4. Konsultativa kommitténs yttranden och rekommendationer skall antagas av majoriteten av kommitténs ledamöter. Förslag till ändring av konventionen skall dock antagas enhälligt av kommitténs ledamöter.
5. Konsultativa kommitténs yttranden, rekommendationer och förslag i enlighet med vad som ovan anges skall tillställas Europarådets ministerkommitté, som skall besluta om vilka åtgärder som skall vidtagas.
6. Konsultativa kommittén skall sammankallas av Europarådets generalsekreterare och i regel samlas minst en gång vart annat år och dessutom när minst två fördragsslutande parter eller ministerkommittén så beslutar. Kommittén skall även samlas på begäran av en fördragsslutande part när bestämmelserna i punkt 3 i artikel 12 tillämpas.
7. Konsultativa kommittén skall uppställa en periodisk rapport avsedd för ministerkommittén med uppgifter om gällande lagar och förordningar inom de fördragsslutande

regulations in force in the territory of the Contracting Parties in respect of matters provided for in this Convention.

parternas territorier i vad avser ärenden som anges i denna konvention.

CHAPTER VI

Article 34

Signature, ratification and entry into force

1. This Convention shall be open to signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Convention shall enter into force on the first day of the third month following the date of the deposit of the fifth instrument of ratification, acceptance or approval.

3. In respect of a signatory State ratifying, approving or accepting subsequently, the Convention shall enter into force on the first day of the third month following the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 35

Territorial scope

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval or at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to all or any of the territories for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.

2. Any declaration made in pursuance of the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn. Such withdrawal shall take effect six months after receipt by the Secretary General of the Council of Europe of the declaration of withdrawal.

KAPITEL VI

Artikel 34

Undertecknande, ratifikation och ikraftträdande

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtagas eller godkännas. Instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Konventionen skall träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter dagen för deponeringen av det femte instrumentet rörande ratifikation, godtagande eller godkännande.

3. I förhållande till signatärstat som sedermera ratificerar, godtager eller godkänner konventionen skall den träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter dagen för deponeringen av dess instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande.

Artikel 35

Territoriell räckvidd

1. Varje stat kan vid undertecknandet eller deponeringen av sitt instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande eller vid vilken som helst senare tidpunkt genom förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare utsträcka konventionens tillämpning till alla eller något av de områden för vars internationella förbindelser staten svarar eller för vilket den äger sluta avtal.

2. Förklaring som avgivits enligt föregående punkt kan beträffande varje i förklaringen angivet område återtagas. Sådant återtagande skall erhålla rättsverkan sex månader efter den dag då Europarådets generalsekreterare mottagit förklaringen om återtagande.

*Article 36**Reservations*

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, make one or more reservations which may relate to no more than nine articles of Chapters II to IV inclusive, other than Articles 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25, 26.

2. Any State may, at any time, wholly or partly withdraw a reservation it has made in accordance with the foregoing paragraph by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, which shall become effective as from the date of its receipt.

*Article 37**Denunciation of the Convention*

1. Each Contracting Party may denounce this Convention by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, which shall take effect six months after the date of its receipt.

2. No denunciation may be made within five years of the date of the entry into force of the Convention in respect of the Contracting Party concerned.

3. Each Contracting Party which ceases to be a Member of the Council of Europe shall cease to be a Party to this Convention six months after the date on which it loses its quality as a Member of the Council of Europe.

*Article 38**Notifications*

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c. any notification received in respect of paragraphs 2 and 3 of Article 12;
- d. any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 34 thereof;
- e. any declaration received in pursuance of the provisions of Article 35;

*Artikel 36**Förbehåll*

1. Varje stat kan vid undertecknandet eller deponeringen av sitt instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande göra ett eller flera förbehåll som kan avse högst nio artiklar i kapitlen II till och med IV, dock icke artiklarna 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25, 26.

2. Varje stat kan när som helst helt eller delvis återtaga ett förbehåll som den gjort i enlighet med föregående punkt genom en till Europarådets generalsekreterare ställd förklaring, vilken skall erhålla rättsverkan från dagen för mottagandet.

*Artikel 37**Uppsägning av konventionen*

1. Varje fördragsslutande part äger uppsäga denna konvention genom underrättelse till Europarådets generalsekreterare. Sådan uppsägning träder i kraft sex månader efter dagen för mottagandet av underrättelsen.

2. Uppsägning får inte ske inom fem år från dagen för konventionens ikraftträdande i förhållande till den berörda fördragsslutande parten.

3. Varje fördragsslutande part som upphör att vara medlem i Europarådet skall upphöra att vara part i denna konvention sex månader efter den dag då den förlorar sitt medlemskap i Europarådet.

*Artikel 38**Underrättelser*

Europarådets generalsekreterare skall underrätta rådets medlemsstater om

- a. undertecknande;
- b. deponering av instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande;
- c. underrättelse avseende punkterna 2 och 3 i artikel 12;
- d. dag för denna konventions ikraftträdande enligt dess artikel 34;
- e. förklaring enligt artikel 35;

f. any reservation made in pursuance of the provisions of paragraph 1 of Article 36;

g. withdrawal of any reservation carried out in pursuance of the provisions of paragraph 2 of Article 36;

h. any notification received in pursuance of the provisions of Article 37 and the date on which denunciation takes place.

f. förbehåll enligt punkt 1 i artikel 36;

g. återtagande av förbehåll som gjorts i enlighet med punkt 2 i artikel 36;

h. underrättelse enligt artikel 37 samt dag för uppsägningen.